

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 123/16

Λουξεμβούργο, 10 Νοεμβρίου 2016

Απόφαση στην υπόθεση C-174/15
Vereniging Openbare Bibliotheken κατά Stichting Leenrecht

Ο δανεισμός ενός ηλεκτρονικού βιβλίου (e-book) μπορεί, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να εξομοιωθεί με δανεισμό παραδοσιακού βιβλίου

Στην περίπτωση αυτή, μπορεί να ισχύσει η εξαίρεση περί δημόσιου δανεισμού που προβλέπει μεταξύ άλλων την καταβολή εύλογης αμοιβής στους δημιουργούς

Στις Κάτω Χώρες, ο δανεισμός ηλεκτρονικών βιβλίων από τις δημόσιες βιβλιοθήκες δεν υπόκειται στο καθεστώς του δημόσιου δανεισμού που ισχύει για τα παραδοσιακά βιβλία. Επί του παρόντος, οι δημόσιες βιβλιοθήκες θέτουν στη διάθεση του κοινού ηλεκτρονικά βιβλία μέσω διαδικτύου, βάσει συμφωνιών αδειοδοτήσεως με τους δικαιούχους.

Η Vereniging Openbare Bibliotheken, ένωση στην οποία συμμετέχουν όλες οι δημόσιες βιβλιοθήκες των Κάτω Χωρών (στο εξής: VOB), φρονεί ότι το καθεστώς για τα παραδοσιακά βιβλία θα πρέπει να εφαρμόζεται και στον ψηφιακό δανεισμό. Στο πλαίσιο αυτό, ενήγαγε το Stichting Leenrecht, ίδρυμα επιφορτισμένο με την είσπραξη της αμοιβής που οφείλεται στους δημιουργούς, προκειμένου τούτο να αναγνωρισθεί δικαστικώς. Η αγωγή της VOB αφορά τους δανεισμούς που είναι οργανωμένοι βάσει της αρχής «one copy, one user», ήτοι τον δανεισμό αντιγράφου βιβλίου σε ψηφιακή μορφή που πραγματοποιείται δια της τοποθέτησής του αντιγράφου αυτού στον διακομιστή δημόσιας βιβλιοθήκης και παρέχοντας τη δυνατότητα στον ενδιαφερόμενο χρήστη να αναπαράξει το εν λόγω αντίγραφο μέσω μεταφορτώσεως στον δικό του υπολογιστή, εξυπακουσμένου ότι μόνον ένα αντίγραφο μπορεί να μεταφορτωθεί κατά τη διάρκεια της περιόδου δανεισμού και ότι, άμα τη λήξει της περιόδου αυτής, το αντίγραφο που έχει μεταφορτωθεί από τον χρήστη αυτόν δεν μπορεί πλέον να χρησιμοποιηθεί από αυτόν. (CP CONCL)

Επιληφθέν της διαφοράς, το Rechtbank Den Haag (Πρωτοδικείο Χάγης, Κάτω Χώρες) φρονεί ότι η απάντηση στα ερωτήματα του VOB εξαρτάται από την ερμηνεία των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης και υπέβαλε διάφορα προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο. Πράγματι, οδηγία της Ένωσης του 2006 που αφορά μεταξύ άλλων το δικαίωμα εκμίσθωσης και δανεισμού βιβλίων προβλέπει ότι στον δημιουργό του έργου ανήκει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπει ή να απαγορεύει τέτοιες εκμίσθώσεις και δανεισμούς. Εντούτοις, τα κράτη μέλη μπορούν να παρεκκλίνουν από αυτό το αποκλειστικό δικαίωμα για τους δημόσιους δανεισμούς, υπό την προϋπόθεση ότι οι δημιουργοί εισπράττουν τουλάχιστον εύλογη αποζημίωση¹. Το ερώτημα που τίθεται είναι επομένως εάν η παρέκκλιση αυτή εφαρμόζεται και στους δανεισμούς ηλεκτρονικών βιβλίων που είναι οργανωμένοι βάσει της αρχής «one copy, one user». (CP CONCL)

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο διαπιστώνει, εν πρώτοις, ότι ουδείς αποφασιστικός λόγος συντρέχει προκειμένου να αποκλείεται, εν πάση περιπτώσει, από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας ο δανεισμός ψηφιακών αντιγράφων και άυλων αντικειμένων. Το συμπέρασμα αυτό, εξάλλου, επιρρωννύεται από τον σκοπό που επιδιώκει η εν λόγω οδηγία, που είναι η προσαρμογή του δικαιώματος του δημιουργού στις νέες οικονομικές πραγματικότητες. Περαιτέρω, ο πλήρης αποκλεισμός του δανεισμού που πραγματοποιείται σε ψηφιακή μορφή από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας θα αντέβαινε στη γενική αρχή η οποία επιβάλλει ένα υψηλό επίπεδο προστασίας υπέρ των δημιουργών.

¹ Οδηγία 2006/115/ΕΚ του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού έργων και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας (ΕΕ L 376, σ. 28).

Εν συνεχεία, το Δικαστήριο εξετάζει εάν ο δημόσιος δανεισμός αντιγράφου βιβλίου σε ψηφιακή μορφή, βάσει της αρχής «one copy, one user», δύναται να εμπίπτει στο άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας.

Συναφώς, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, λαμβανομένης υπ' όψιν της σημασίας του δημόσιου δανεισμού ψηφιακών βιβλίων και προκειμένου να διασφαλιστεί τόσο η πρακτική αποτελεσματικότητα της παρεκκλίσεως για τον δημόσιο δανεισμό, την οποία προβλέπει το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας, όσο και η συμβολή της εξαιρέσεως αυτής στην πολιτιστική προαγωγή, δεν μπορεί ως εκ τούτου να αποκλειστεί ότι το άρθρο αυτό εφαρμόζεται στην περίπτωση που η ενέργεια στην οποία προβαίνει βιβλιοθήκη ανοιχτή στο κοινό έχει, ιδίως υπό το πρίσμα των προϋποθέσεων που καθιερώνει το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας αυτής, χαρακτηριστικά παρεμφερή, κατ' ουσίαν, με αυτά του δανεισμού έντυπων έργων. Πάντως, αυτό συμβαίνει στην περίπτωση του δανεισμού αντιγράφου βιβλίου σε ψηφιακή μορφή, βάσει της αρχής «one copy, one user».

Το Δικαστήριο φρονεί ως εκ τούτου ότι ο όρος «δανεισμός» κατά την έννοια της οδηγίας καλύπτει επίσης έναν τέτοιου είδους δανεισμό.

Το Δικαστήριο διευκρινίζει επίσης ότι τα κράτη μέλη μπορούν να καθορίζουν πρόσθετες προϋποθέσεις δυνάμενες να βελτιώσουν την προστασία των δικαιωμάτων των δημιουργών και πέραν των όσων ρητώς προβλέπει η οδηγία. Εν προκειμένω, η ολλανδική νομοθεσία απαιτεί όπως το αντίγραφο του βιβλίου σε ψηφιακή μορφή που διατίθεται από τη δημόσια βιβλιοθήκη έχει τεθεί σε κυκλοφορία με πρώτη πώληση ή με κατ' άλλον τρόπο πρώτη μεταβίβαση της κυριότητας του αντιγράφου αυτού εντός της Ένωσης από τον δικαιούχο του δικαιώματος διανομής στο κοινό ή με τη συγκατάθεσή του. Κατά το Δικαστήριο, μια τέτοια πρόσθετη προϋπόθεση πρέπει να θεωρηθεί συμβατή με την οδηγία.

Όσον αφορά την περίπτωση κατά την οποία ένα αντίγραφο βιβλίου σε ψηφιακή μορφή ελήφθη από παράνομη πηγή, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ένας από τους σκοπούς της οδηγίας είναι η καταπολέμηση της πειρατείας και επισημαίνει ότι η αποδοχή του δανεισμού ενός τέτοιου αντιγράφου μπορεί να προκαλέσει αδικαιολόγητη ζημία στους κατόχους δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η εξαίρεση περί δημόσιου δανεισμού δεν εφαρμόζεται επομένως στη διάθεση από δημόσια βιβλιοθήκη αντιγράφου βιβλίου σε ψηφιακή μορφή στην περίπτωση που το αντίγραφο αυτό ελήφθη από παράνομη πηγή.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106